

Zodpovednosť za internetový obsah

JUDr. Michal Rampášek, HAVLÁT & PARTNERS

Prehľad

- Nový priestor, nové pravidlá
- Základné práva a slobody
- Sloboda prejavu, právo na informácie
- Ochrana osobnosti, dobrej povesti PO, práva duševného vlastníctva (autorské právo)
- Smernica 2000/31/ES o elektronickom obchode
- Zákon č. 22/2004 Z.z. o elektronickom obchode
- Vlastný obsah
- Cudzí obsah
- Postup poskytovateľa služby

Kto?

- Poskytovateľ služby
- Prijemca služby
- Poškodený
- „Služba informačnej spoločnosti“
- pojmové znaky:
 - (i) spravidla poskytovaná za odmenu (ekonomická činnosť),
 - (ii) na diaľku,
 - (iii) elektronickými prostriedkami a
 - (iv) na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb
- napríklad služba AdWords (inzercia vo vyhľadávači Google), online predaj kontaktných šošoviek, pripojenie na internet, rezervácia hotela cez email

Kto?

- Poskytovateľ služby
 - *Vydavateľ - prevádzkovateľ spravodajského portálu*
 - *Prevádzkovateľ diskusného fóra*

Za čo? (Vlastný obsah)

- každý zodpovedá za svoje vlastné konanie
- i) vytvorený obsah
- ii) prevzatý obsah
- vlastný obsah = vytvorí sám, zamestnancami, alebo aj externými dodávateľmi
- v prípade cudzieho obsahu zodpovedá ak ho za svoj príjme, t.j. ak takýto obsah prevezme a narába s ním ako s vlastným a tak ho prípadne aj prezentuje (čitateľ nemôže odlíšiť cudzí obsah). Ak ho napríklad zapojí do svojej argumentácie. Nepatrí sem iba jednoduché schválenie užívateľského komentára moderátorom diskusie.

Za čo? (Vlastný obsah)

- Sloboda prejavu (čl. 10 Dohovoru)
 - sa vzťahuje nielen na „informácie“ alebo „myšlienky“, ktoré sú prijímané priaznivo, neškodné, ale aj na také, ktoré urážajú, šokujú, alebo znepokojujú. Nevyhnutnosť každého obmedzenia musí byť presvedčivo dokázaná (*Observer a Guardian proti Spojenému kráľovstvu, Handyside, Lingens proti Rakúsku, Prager a Oberschlick proti Rakúsku*).
 - nechráni sa iba podstata vyjadrených myšlienok a informácií, ale takisto formu, prostredníctvom ktorej sú rozširované (*Lehideux a Isorni proti Francúzsku*)
 - Obmedzenie iba, ak sú splnené tri podmienky : (i) na základe zákona, (ii) ak obmedzenie sleduje niektorý z legitímnych cieľov podľa čl. 26 ods. 4 Ústavy SR (čl. 10 ods. 2 Dohovoru) a ak (iii) je to nevyhnutné v demokratickej spoločnosti

Za čo? (Cudzí obsah)

- sám poskytovateľ nepácha delikt, t.j. nie je páchatel', ale môže byť zodpovedný za svoje spolupôsobenie na spachaní deliktu užívateľom za určitých okolnosti, napr. tým, že nezakročí na ochranu práv iného
- Napríklad prevádzkovanie úložiska digitálneho obsahu, webhosting, poskytovanie pripojenia na internet

Povinnosť zakročiť na ochranu práv

- Zákonná prevenčná (zakročovacia) povinnosť (§ 415, § 420 Občianskeho zákonníka)
- Fungovanie služby a povinnosť službu vylepšovať, zavádzať opatrenia na zabránenie vzniku obdobných situácií/ minimalizáciu rizika – proaktívna starostlivosť
- Zákaz všeobecnej povinnosti monitorovať (čl. 15 Smernice, § 6 ods. 5 zákona) – poskytovateľ nemusí aktívne prehľadávať obsah tretích osôb na jeho službe (len pred prvými porušeniami práv, a platí len pre služby mere conduit (púhy kanál), caching alebo hosting; pri iných službách treba skúmať mieru proporcionality zásahu do slobody podnikania).
- Za určitých okolností možno uložiť povinnosť kontrolovať všetky komentáre (*Delfi AS proti Estónsku*).

Povinnosť zakročiť na ochranu práv

- SDEÚ odmietol súdny príkaz ukladajúci systém filtrovania,
 - celej elektronickej komunikácie prebiehajúcej v rámci jeho služieb, najmä využitím programov „peer-to-peer“,
 - ktorý sa bude uplatňovať na všetkých jeho zákazníkov,
 - preventívne,
 - výlučne na jeho náklady a
 - bez časového obmedzenia,(*Scarlet Extended SA v. SABAM C-70/10 a SABAM v. Netlog C-360/10*)
- SDEÚ akceptoval súdny príkaz ukladajúci zákaz ISP poskytovať prístup na webovú stránku (zablokovanie), na ktorej sa on-line umiestňujú predmety porušujúce AP (príkaz nemôže bližšie špecifikovať opatrenia, poskytovateľ má sám prijať všetky primerané opatrenia, čím odvráti sankciu) (*UPC Telekabel Wien C-314/12*)

Bezpečný prístav

- Vylúčenie zodpovednosti – Bezpečný prístav
- *Hosting* (najčastejšia služba s bezpečným prístavom)
- Uloženie informácií nie je len dočasné
 - Úložiská videí (YouTube, Ulozto.sk),
 - Internetové aukcie (eBay)
 - Blogy
 - Diskusné fóra
 - Užívateľské recenzie tovarov
 - Sociálne siete

Podmienky bezpečného prístavu

- Podmienky (čl. 14 Smernice)
 - (i) príjemca služby nekoná na základe poverenia poskytovateľa alebo pod jeho kontrolou (**nezávislosť príjemcu služby**),
 - (ii) poskytovateľ nemá skutočnú vedomosť o protiprávnosti činnosti alebo informácií (**absencia skutočnej vedomosti**) a
 - (iii) nie je si vedomý skutočnosti alebo okolnosti, z ktorých by bolo zrejmé, že ide o nezákonnú činnosť alebo informácie (**absencia konštruktívnej vedomosti**),
 - (iv) poskytovateľ nesmie hrať aktívnu rolu kedy by bolo možné konštatovať, že uložené dáta pozná alebo kontroluje (najmä v optimalizácii prezentácie ponúk na predaj alebo v ich podpore), ale musí sa naopak správať neutrálne (*L'Oreal v. eBay* C-324/09) (**neutralita poskytovateľa služby**).

Podmienky bezpečného prístavu

- Podmienky bezpečného prístavu
 - (ii) neexistencia skutočnej vedomosti
 - kedy sa poskytovateľ dozvedel o protiprávnosti týchto údajov alebo činnosti. Skutočná vedomosť je tak naplnená až vtedy, keď sa poskytovateľ dozvie o protiprávnej povahe informácie. Oznámenie musí byť dostatočne presné a adekvátne podložené. Nestačí, že niekto poskytovateľovi oznámi, že jeho užívateľ pridal určitý obrázok, ale je nutné, aby uviedol, že tento obrázok porušuje niečie práva, resp. podrobnosti ďalej špecifikoval (*Google France C-236/08, L'Oréal v. eBay C-324/09*).

! Strata bezpečného prístavu ≠ automaticky zodpovednosť za cudzí obsah.

Podmienky bezpečného prístavu

- Podmienky bezpečného prístavu
 - (iii) neexistencia konštruktívnej vedomosti
 - Konštruktívna vedomosť –nejednotný výklad (v našom zákone nie je výslovne uvedená)
- Princíp obozretného hospodárskeho subjektu (*L'Oréal v. eBay*)
- Ak v konkrétnom prípade nebude naplnený štandard skutočnej vedomosti, napríklad pre nedostatočnosť oznámenia, môže tato okolnosť stále predstavovať indíciu pre obozretného poskytovateľa, aby vykonal ďalšie jednoduché šetrenie. Opomenutie tohto šetrenia by mohlo viesť k založeniu konštruktívnej vedomosti.
- Nesmie pred porušovaním práv na svojej službe vedome zatvárať oči (napríklad ak na určitú diskusiu dostal už mnoho sťažností, namiesto vybavenia len nahlásených komentárov, vykoná aj náhodnú kontrolu celkovej diskusie v danom čase.)

Postup poskytovateľa služby

- *Notice-and-take-down procedure*
- Čl. 14 ods. 1 písm. b) Smernice „poskytovateľ“, po zistení alebo uvedomení si týchto skutočností, koná promptne, aby odstránil alebo znemožnil prístup k informáciám“
- Európska Komisia, jednotný digitálny trh, notice-and-action procedures, zámer priniesť nové harmonizované pravidlá zodpovednosti a notice-and-action postupu

Postup poskytovateľa služby

- **KTO:** oznamovateľom môže byť **každý**, neexistuje žiadna osobitná právna úprava
- **FORMA A OBSAH:** formou formulárov, emailov, písomne, neexistuje žiadna osobitná právna úprava. Každý poskytovateľ služby má povinnosť poskytnúť určité kontaktné informácie na seba. Kvalifikované oznámenie by malo predovšetkým *(i) presne označovať informáciu, ktorá je podľa oznamovateľa protiprávna, a ii) uvádzať v čom spočíva protiprávnosť tejto informácie.*

Postup poskytovateľa služby

- **LEHOTA NA REAKCIU:** neexistuje osobitná právna úprava, **promptne (bez zbytočného odkladu)** - v primeranej lehote, a to vzhľadom na technické a personálne vybavenie poskytovateľa a povahu protiprávnosti (od niekoľkých hodín po dni)
- **VÝZVA:** poskytovateľ môže/ mal by (nie je to výslovne upravené v zákone), dať **užívateľovi možnosť vyjadriť sa k obsahu**, aby tak získal lepší obraz o veci. Nebude nutné, ak ide o zjavnú protiprávnosť (napr. používanie vulgárnych výrazov).
- **REAKCIA:**
 - (i) **odstránenie** informácie, alebo zamedzenie prístupu k nej;
 - (ii) pokus s mimosúdne urovnanie sporu - rokovanie, alebo aspoň písomná kvalifikovaná odpoveď;
 - (iii) **odmietnutie odstránenia** informácie.

Postup poskytovateľa služby

- Neistota a snaha vyhovieť podmienkam bezpečného prístavu môže viesť k tomu, že sa odstránia informácie, ktoré nie sú protiprávne, ale iba „nepohodlné“.
- Ak oznamovateľ nedokáže poskytovateľa o presvedčiť riadnymi argumentmi a dôkazmi, poskytovateľ by nemal mať povinnosť stiahnuť obsah zo svojej služby. Ak však následne oznamovateľ získal rozsudok alebo predbežne opatrenie, hoci v ňom nie je uložená povinnosť poskytovateľovi, poskytovateľ musí komentár stiahnuť. Inak sa vystavuje riziku vlastnej zodpovednosti.

DELFI AS proti Estónsku (ESLP)

- Zodpovednosť estónskeho spravodajského portálu (Delfi AS) za **urážlivé komentáre jeho čitateľov** k článku ohľadom významnej lodnej spoločnosti a jej aktivít.
- Delfi AS namietal **porušenie slobody prejavu** (čl. 10 Európskeho dohovoru)
- Portál obsahoval: **Upozornenie na zákaz** zasielať urážlivé a neslušné príspevky, a že zodpovednosť za príspevky nenesie portál, ale autori. **Automatický systém vymazávania** príspevkov obsahujúcich vulgarizmy. **Manuálny systém na odobratie** komentárov správcom portálu na základe oznámenia (notice-and-take-down systém).

DELFI AS proti Estónsku (ESLP)

- **Názor ESLP: automatizovaný systém** bol zjavne **nespolahlivý a nedostatočný**. Žiadosti lodnej spoločnosti bolo vyhovené **až po 6 týždňoch po zverejnení**. Súčasť komerčnej profesionálnej činnosti sťažovateľa, vzhľadom na povahu článku, portál **mal predvídať takéto komentáre**. Účinná ochrana práv poškodených by nebola zabezpečená, ak by poškodení mohli žalovať iba autorov komentárov, ktorých identifikácia by mohla byť zložitá. Ak **umožnil prispievať anonymne**, musel predpokladať zodpovednosť za takéto komentáre.
- **Nedošlo k porušeniu namietaného práva**, lebo komentáre boli vysoko urážlivé; portál nezabránil ich zverejneniu, profitoval z ich existencie, ale umožnil ich autorom ostať anonymní; a pokuta uložená estónskymi súdmi (320 Eur) nie je neprimeraná.

DELFI AS proti Estónsku (ESLP)

- Záver pre budúcnosť? Aký chceme mať Internet?
- Ak sa potvrdí rozhodnutie ESLP, sú 2 možnosti:
 1. vykonávať monitoring všetkých príspevkov (komentárov),
 2. požadovať ich registráciu s tým, aby poškodený mohol žalovať autora komentára („real name policy“, koniec anonymity, porušenie ľudských práv - právo na súkromie, sloboda prejavu (Južná Kórea, 2012, zákon o „skutočnom mene“ je protiústavný)

Následky

- **Mimosúdna dohoda alebo súdne konanie**
 - (Čiastočné) zamietnutie žaloby
 - Uverejnenie ospravedlnenia
 - Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch
 - Náhrada škody
 - Vydanie bezdôvodného obohatenia
 - Náhrada trov konania a trov právneho zastúpenia
 - Strata zákazníkov (čitateľov), dobrej povesti

Ďakujeme za pozornosť

- JUDr. Michal Rampášek
- Advokátska kancelária
HAVLÁT & PARTNERS
- Rudnayovo námestie 1, 811 01
Bratislava
- Tel. +421 2 5441 01 02
- E-mail: mrampasek@havlat.sk

